

Biblioweb 2009 – testování přístupnosti

V letošním ročníku soutěže jsme testovali 43 webů z hlediska přístupnosti pro návštěvníky s těžkým zdravotním postižením. Vzhledem ke složení našeho týmu testérů byl důraz kladen především na přístupnost pro návštěvníky těžce zrakově postižené.

Způsob testování

Při testování jsme se opět zaměřili na tzv. **reálnou přístupnost**, která nejlépe odráží skutečné potřeby handicapovaných uživatelů webu. Weby nebyly posuzovány pouze podle vybraných pravidel pro tvorbu přístupného webu, ale byly otestovány i skupinou handicapovaných uživatelů. Na testování se podíleli

- tři testéři těžce slabozrací,
- čtyři testéři nevidomí,
- dva odborníci na přístupnost bez těžkého zrakového postižení.

Zrakově postižení testéři jsou zkušenými uživateli asistivních technologií (většina z nich dlouhodobě působí jako lektori náročných kompenzačních pomůcek na bázi PC). Výbornou znalostí práce s asistivní technologií jsou eliminovány případné chyby v testování, které by mohly být způsobeny neznalostí práce s odečítačem obrazovky či softwarovou lupou. Všichni testéři jsou aktivními a zkušenými uživateli webu, pět z nich má zkušenosti s tvorbou webových stránek, dva pracují s webem na uživatelské úrovni. Různorodost našeho týmu testérů tedy zajišťuje otestování webu handicapovanými uživateli s různými znalostmi a zkušenostmi, což testování více přibližuje reálnému používání webu touto skupinou uživatelů.

Výsledky testování

Weby, přihlášené do soutěže, měly z hlediska přístupnosti velmi různou úroveň. Od několika webů, které neobsahovaly žádné zásadní chyby, až po weby, které bylo možné prohlásit za velmi obtížně až naprosto nepřístupné pro určitou skupinu handicapovaných návštěvníků. Jedenáct webů získalo za přístupnost 8 a více bodů, tři weby získaly za přístupnost 0 bodů, protože obsahovaly vážnou překážku v přístupnosti (nepřístupné hlavní navigační menu, závislost na grafickém vnímání).

Odborníci na přístupnost bez těžkého zdravotního postižení hodnotili přístupnost podle vybraných pravidel pro tvorbu přístupného webu. Byla posuzována možnost zvětšovat písmo, dostatečný barevný kontrast, strukturování obsahu pomocí nadpisů a seznamů, použití technologií přístupnou formou, přístupnost formulářů, přítomnost skryté navigace, relevantní alternativní textové popisky u grafických prvků, relevantní titulky stránek a konzistentnost navigace.

Zrakově postižení testéři pak do hodnocení zahrnuli i použitelnost webu pro uživatele s těžkým zrakovým postižením, vlastní zkušenosti s prací s webovými stránkami a k testování použili konkrétní asistivní technologie (hlasové výstupy, softwarové lupy, braillové řádky) – s webem tedy pracovali pro ně běžným způsobem.

Některé překážky v přístupnosti však zrakově postižení testéři nejsou schopni zcela postřehnout – asistivní technologie je například neupozorní na nepřístupné položky navigačního menu (nevidomého návštěvník sice část navigace je schopen ovládat, ale řada odkazů mu zůstává nepřístupná). Proto i přesto, že takovým stránkám testéři se zrakovým postižením webu nějaké body přidělili (k části informací na titulní stránce či k některým odkazům se byli schopni dostat), dostaly takové weby v celkovém hodnocení 0 bodů (jedná se o velký prohřešek proti pravidlům přístupnosti, prakticky znemožňující efektivní práci s webem).

Výsledkem testu, prováděného skupinou testérů se zrakovým postižením spolu s testem odborníků na přístupnost, je pak informace o **reálné přístupnosti** testovaných webů.

Výsledné bodové hodnocení bylo získáno následujícím způsobem:

$$\text{BODY} = (\text{průměr bodů nevidomých} + \text{průměr bodů slabozrakých} + \text{průměr bodů odborníků}) / 3.$$

Výsledek byl zaokrouhlen na jedno desetinné místo.

Tabulka s výsledky

URL webu knihovny	celkem	N	S	O
http://www.kondrac.cz/knihovna	10,00	10,00	9,33	10,00
http://www.knihovna-litvinov.cz	10,00	10,00	9,33	10,00
http://www.kkvysociny.cz	9,00	8,25	9,00	9,00
http://www.knihovna-hod.cz/	9,00	9,00	8,00	10,00
http://www.knihovna-uo.cz	9,00	8,50	9,00	9,50
http://www.mekvalmez.cz	9,00	8,38	8,17	9,75
http://www.svkpl.cz/	8,50	8,38	8,17	9,00
http://knihovna.fss.muni.cz	8,00	6,00	7,67	9,50
http://www.stk.cz	8,00	7,75	6,67	8,75
http://www.knihovnaslany.cz	8,00	7,75	7,50	8,75
http://www.knihovna-jevicko.cz/	8,00	7,63	7,67	8,00
http://knihovna.mestopacov.cz	7,50	6,88	6,50	8,75
http://knihovna.ceska-trebova.cz/	7,00	6,00	7,17	7,50
http://www.knihovna-ji.cz/	7,00	8,13	5,83	7,50
http://www.knihovnamb.cz	7,00	8,38	3,83	8,50
http://www.vkol.cz/cs/	7,00	6,63	6,00	8,75
http://www.cbvk.cz	6,50	6,00	6,50	7,00
http://www.mkmistek.cz	6,50	6,88	5,83	6,25
http://www.knihovnazn.cz/	6,50	4,50	7,67	7,00
http://www.mestodobruska.cz/knihovna	6,00	5,75	5,17	6,50
http://www.knihovnakolin.cz	6,00	7,13	5,00	5,75
http://www.knir.cz/index.php	6,00	6,38	6,50	5,00
http://www.oksudomerice.wz.cz	6,00	6,88	7,33	4,00
http://www.cmail.cz/knihovna.vizovice	6,00	5,25	6,00	6,00
http://www.kfbz.cz	6,00	6,38	4,33	7,00
http://knihovna.bory.cz/	5,50	4,50	5,67	6,50
http://www.mkloket.cz	5,50	5,63	4,17	7,00
http://www.knihovna-luhacovice	5,50	5,88	4,00	6,25
http://www.knihzdar.cz	5,50	4,25	6,00	5,75
http://www.knihovnadobrenice.wz.cz/	5,00	4,63	4,17	5,50
http://www.knihovnastaric.estranky.cz	5,00	5,88	3,67	5,00
http://www.jkk.estranky.cz	4,50	5,25	3,17	5,50
http://www.knihovnanovesedlo.cz	4,50	5,13	4,33	4,25
http://www.knihovna-radotin.cz	4,50	3,13	5,33	5,50
http://www.mvk.cz	4,50	4,50	3,17	5,50
http://www.knihovna.hanusovice.info	4,00	3,63	5,50	3,50
http://www.obecmokre.cz/knihovna	4,00	3,88	3,83	4,50
http://www.knihovnahorniredice.wz.cz	3,50	4,38	3,00	3,00
http://www.lucany.cz	3,00	4,00	0,50	4,00
http://www.knihovna.jinacovice.cz/	2,00	3,75	1,50	1,50
http://www.cmail.cz/knihovna.brumov/	0,00	5,38	3,33	0,00
http://www.mkl.cz/	0,00	4,50	1,00	0,00
http://www.hkmodrany.cz	0,00	2,25	3,17	0,00

Nominace na cenu za nejlepší bezbariérový web

Cenu za nejlepší bezbariérový web navrhujeme udělit webu **Obecní knihovny v Kondraci na adrese www.kondrac.cz/knihovna**. Od devíti testérů získala 8 nominací, na druhém místě se s 5 nominacemi umístil web Městské knihovny Litvínov.

Zpracoval: Mgr. Radek Pavlíček (radek@blindfriendly.cz), 6. dubna 2009